

סדר נשים

מרת מלכה אשרמן

היא אוהבת ללמד ולהרצות, ואפילו עולה הדבר ביסורים

למה למלות הנקבה סיום רחב. ה' : ה' : נשים מתרחבות בתקופות מסוימות. ר לעתים לפי צו האופנה... במספרים. ל עומת זאת, רחבים הנשים והם נזמרים בה: להם המאה והדעה... אני קשורה לתלמידות... מחיכת אשת הפרופסור בכייסות. בעלי יודע: כעת את עירי פה, אבל אחרי השער עיניך מכריז קוח בהנאה: והתלמידות אומרות: ה' שער נותן לנו סיפור רומני לכל ה' שבו!

הוראת שפות הגה בדמה: כשהוד מן פרופ' אשרמן לצרפת לא ידע צר- פתית, רעיתו דיברה עמו חדשים כספר צרפתי בלבד, לימדה אותו דקדוק - זכרין קרא מהניד בלי שגיאות. אפילו כמבטא טוב. ציין אחד הפרופסורים: הצרפתית של אשרמן באה הודות ל- גברת היושבת פה עמו - רעיתו!

ה' יה בין הפרגים, לא נמצא איש ב' בית. קראתי ספר, דפקו בדת - הוא נבנס לניס, הייתי ילדה מאד צנועה - לא כבחורות אחרות, קשורה לספר, לא שמתי לב לכתובים שהענינו בו, אבל הוא הקסים אותי כל כך שהנחתי את הספר וכלי הרף הסתכלתי בו - ובמאמנט הזה נקשר אלי. זו הייתה שריפה! פעם ראשונה התאהבתי - והאהבה נשארה עד ה' יום... מספרת מרת מלכה אשרמן ב' התרגשות, אני זוכרת את מעיל הגשם והכובע שלבש... היה בו חן מיוחד. טוב לב יצוק על פניו, מאו ראיתי את דמרי חו בכל מקום - ברחוב, בהגנה, הש' הגעתי עליו... הפגישה הייתה ממש מים: קודם רציתי לנסוע לפרג ללמוד שפות ופילוסופיה - אבל בבית התי' נדדו. גם בלי אוניברסיטה את ה' מדי ללימודים, עוד תחילתי להיות אשה? והנה בא בעלי ארצה - מ' פרו?

ב' עלומיה שאפה מלכה ולגו לתעורר חיים אחת. לשנישאה דרשה מנסה אמה תקיעת כף: - שחפסיטי עם הספ' רים ותשימי לב לבעלך? מלכה, לילדת נהג צדק (אביה, בן ראש ישיבה ב' וילנה שבא ארצה בעווריו, היה ממוסדי השכונה - מלכה' נקראה על שם הור' זה אחות שמעון רוקח) הייתה שקועה

פרופ' יוסף (בבית: גוסטב) אשרמן, חבר "בר כוכבא" פרג (אנשי, בר כוכבא - ביניהם מסכ בודר - עדיין מתכנסים בבית אשרמן), עלה ארצה ב' 1920. הוא היה רופא הרוץ בבבית שבירושלם, גו באוהל, חלה בטיפוס... מהתחלת שנתים לאחר מכן הביא גם את אשתו הצעירה לנילי הרומנטית. חיינו ביבנאל, נזכרת מרת אשרמן באוהל הקופה שאפשר לכתוב ארוחה ספר, בקשיים, סכנת מות - ורומן טיפה, בעלי היה עם דבר בגליל, דהר על סוס בכל האזור, גם לכפרים ערבים, כשילדתי את הבת וערבי בא בחצות הלך, לקרא לרוקטור, אימתו: אם תלך לא אני את הילדה? לא איתי יספה ללמד אומץ לב: קנה לי עציבה הרי כיבני על חמור וצעק: לא תפחתי? - אני פחדתי אפילו ללכת ברחוב ב' ערב לבד... החמור רקד ובמרד פוריה התגלגלתי ממנו, ולא אשכח אף הוא, רופא נשים, הושיבני על מרדה צולעת וטיפסני על התבור כשהייתי בחודש החמישי!

ב' ש' של הובי" נוסף: להרצות - ב' הבלטת כל השואים והדגשים... - החומר מכנס אצלת במחברות כרסני בית, גאות - והרצאה האחרונה (ש' בנאה אצל תלמידי החופשיים) על ה' בביאים, "שנים רבות לא העויתי לה' צות עלינו?" מורה היא, אני הססנית מאו, בולעת לפני כל הרצאה ביה מ' קחת שלם של גולות, בעלי מבקש: אולי תחלי מכל ההרצאות? אבל לי העברית זו מוסיקה הוראתה - עוד לאמי ואישי! האשה הרגשנית מנהלת דוקדוק עם אימותיה ובנסה להכניס (כשהתכוננה לנאומו הראשון - גמר התריסים והדלתות בבית, לבל יכערו), בית הספר - הגיפה הילדה את כל התריסים והדלתות בבית, לבל יכערו, היא ערכה את לשון הספר, הדרך ל אמהות" שחיבר בעלה, הספר - המ' והרגם עתה בצרפת - מוקדש "למלכה" והבעל של הפתעה נוספת לרעייתו: קישט את השער בתמונתה כאם צעירה והבת התינוקת ברועותיה.

מרת מלכה אשרמן

אני מרגישה טוב כשאני מבוששת יפה"

זה 22 שנה הם מתגוררים ברחוב אידלסון - סביבה שקטה וענימה - בירדה שכונה במחזור ב' בהרצליה ש' חזיה לקבלת חולים, דירה, בעל' חתנית, מחדשת בחלקה, עם מכרות גאות ושפע עציצים (אמא טיפחה גינה נהדרת), ממבירה מרת אשרמן, כמה פעמים לשבוע באה עוררת - נזיזן זה היקר בבית רופא, מרגאת היא כשנחה עליה הרוח היא מבשלת ארז וקנצל צ'כיים, הארזים על בעלה מרת כה הצברית אוהבת ריקות, לרופוסור שכחול-רדח לוקס, ברם אשתו אינה יודעת לנהוג, כשם שלא הצליחה לרכב בשעה.

קשה לי להושיט יד"

ברם, מרת אשרמן סברה כי בעלה המוכשר מבזבז ימיו בגליל - והם חזרו תל-אביבה, הרופא כנס למחלקה הגניקולוגית ב' הודסה' שמנתה ש' מ' טות, והחל גם בפרקטיקה פרטית. תתי' לה דאגה רעיה לצד הפיננסי שבפרקט' טיפה: "קשה לי לפסות יד ולקחת סף מחלתי?" - טען הוואס, אולם כם היא סלדה מ'ששבת התי' וה' שנים מופקדת אחות רחמניה על קבלת החולות ופתן ההסברים, מגוה מבית ה' הצניעות למרת אשרמן, המסדרת כ' טעם עם תולדות המהלה, כך שטור כ' פרופוסור מלחוקר שעות כל אשה ומת' פנה בערב לעבודה מועלת, גם גוייה בבית רב לימדת לפסוק הכותב, או' מרת רעיה הגניקולוג, אבל מובן ש' מועד, ר' העוזי' לקבוע דיאגנוזה... אני רק מעוררת, לנשים החוששות ל' סרטן, למשל, אני אומרת לפעמים: פנים טובות כאלה - וסרטן? והן מ' דות לי, לפעמים אני מסומרת מחסרי פורח על סבל הנשים ויחס בעליהן, ביחד החולתי להעניין בגורל החו' לות עם גלי העליה, כרצון נשים לב' נות חייחן מחדש וניקולו לעצת אשה' כה התרגלה לתפקידה האמתי שגם ב' בא אליה סתם ארוחת היא בחשת באמהיות את חסוכר בכוס התה שלי... העובדה שבעלת ברק גברות צעירות גאות לא הציקה לה מעולם: "הוא כה ישר ומסור לי... ולרוב באות נשים מרות נפש אני מסתכלת עליון ברה' מים, כאחות לצרה".

החוראה טבועה בדימי

אבל מרת אשרמן לא הרפתה מרעיון החוראה למלדת מאז בהתנדבות, מ' צו פנימי" בנסותה למג את, האמביציות האינטלקטואליות' שטיפחה עם חובי' תימ כנחש איש אהוב, ולהרגיע את דגומיות והסער שבה (בניגוד לפרך ספור שאושיינים לו השקט ושיקול ז' דעת, הלואי והייתי כמותו? אומרת תבת... אבל באומי ירשה הרבה ממני, מעודה מרת אשרמן).

עוד ביבנאל היחה נכונה ללמד פוע' לים ולאינים דקדוק ותנ"ך - מה שיעת' אירגנה מקולה והכשככי היחה כלטי בין שניי וחסי' קצבי' לי מורת ליצירה בבית הספר - לימדתי ומתי' בער אירגנה חות לשון בין נשים, לימדה קצבות עולות מארצות שונות, חוג נשים ציוניות כלליות (ה' פרופוסור ואשתו חברים במפלגה ז'), היא "צדח" כל מכרה שאינה יודעת כתיב עברי... בכל יום ה' לומדת ב' ביתה מחחילות או מחקרות, שיטתה: מנגוטוכניקה (אני מלמדת סיפור עם כל המלים המתחילות ב"ט...") ודקדוק, דקדוק נשי: גבי אשרמן מסבירה למשל,

האשה הרחבה, חומת השיער והעי' בים שמראה מנוח ורענו - גם ה' פרופוסור הקשיש הימנה בשמונה שנים נראה צעיר למדי - תוסרת אצל לולה בר או קונה שמלותיה בחוף לארץ, אני מרגישה טוב כשאני מבוששת יפה, מודה היא, אמילו כשאני מחישבת ב' בית לכתוב או לנסות לקרוא הרצאה, עלו להתלבש בלמטה למעלה, עד לי עיגלים ולכובע, אני מחקדשת לשעור... הבעל יועץ לת לבוש - אף שחחילה היא שטח זה רחוק מהפרופוסור ומדי דח וקנית בגד לעצמו שנואים עליה ו' רעיתו בחרת את לבושו.

אנו חיים כמי השילוח ההולכים ל' אט, בשלות, עובדים יחד, המימי דעים, אומרת רעיה הפרופסור, אבל המדי השושנה נוצרת עם הקוצים... זאת בנים שכלו בילדותם ממחלות - זאת אי אשרר לשכוח גם בחלויי ניה (גין ונד"י) רבות, הבת ותיחדה גינה (גין ונד"י) נשואת ליסטר ק, צטיק, איש צנוע עם כל המירות חתרניות, מהללת אוהו החמות, הוא אצלו כמו גו מ' בסך, הבת ומשפתח - יש שני גבי דים - ממלאים לנו מה שאלוקים לקח מאתנו".

תקוה ויינשמוק